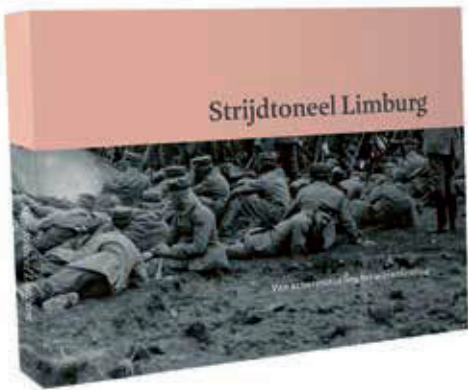

BOEKEN

Op stap langs Limburgse slagvelden

De voorbije weken keken we met nieuwe ogen naar onze omgeving tijdens wandelingen om de tijd te doden of om de conditie op peil te houden. We ontdekten vergeten parken en stille wegen en misschien ook monumenten en littekens in het landschap. Over dat laatste gaat de nieuwe OKV-publicatie *Strijdtoneel Limburg. Van schermutseling tot wereldoorlog*, een samenwerking met de provincie.

Het fraai vormgegeven boek geeft een goed beeld van het woelige verleden van de provincie Limburg. Rijksarchivaris Rombout Nijssen en het redactieteam van de provinciale afdeling Onroerend Erfgoed diepten 20 historische veldslagen uit, krachtmetingen die mee het huidige gezicht van de provincie hebben bepaald, misschien zelfs dat van Europa en de hele wereld. De auteurs stelden een boek samen dat een breed publiek aanspreekt. Ze verduidelijken de vaak complexe machtsverhoudingen: graaf tegen prinsbisschop, Luikenaars tegen Bourgondiërs, Spanjaarden tegen Nederlanders, Fransen tegen boeren, Belgen tegen Nederlanders, Duitsers tegen Britten... Per slagveld zorgt Rick De Leeuw voor een kunstzinnige of informatieve insteek, als diepmenselijk tegengewicht voor de wreedheid, het bloed, de pijn en het verdriet die elke oorlog meebrengt.

De Limburgse veldslagen hebben diepe sporen nagelaten op het grondgebied, zichtbaar tot op de dag van vandaag. Gebouwen, herdenkingsmonumenten, tekens in het landschap ... elke gekozen plaats herinnert op de een of andere manier nog aan de veldslag die er plaatsvond. Men kan zich de vraag stellen waarom net Limburg zo'n strijdtoneel was. Rijksarchivaris Rombout Nijssen heeft een pragmatische verklaring. Een Franse veldheer die in de zeventiende eeuw een slag ten noorden van Parijs wilde leveren, had een

keur aan stafkaarten tot zijn beschikking met daarop gedetailleerde dagtochten voor hem en zijn manschappen. Welke wegen hadden voldoende capaciteit om een leger van soms wel tienduizend soldaten te verplaatsten? En op welke plekken konden ze halt houden om de manschappen te voeden, te laven en te laten rusten? Helaas voor hun bewoners voldeden veel dorpen in Limburg aan deze criteria. Daarom, stelt Nijssen, dat de vele veldslagen hier werden uitgevochten; niet omdat er zo'n agressief volkje woonde, maar omdat legerleiders wisten dat deze streek hun troepen kon onderhouden.

Het stevige boek begint de militaire geschiedenis van Limburg in 1213. Dat wil niet zeggen dat er voordien in Limburg niet gestreden werd, maar wel dat daarover geen of te weinig bronnen terug te vinden zijn. De auteurs kozen voor twintig conflicten, verdeeld over de provincie en verspreid door de tijd, waarvan vandaag nog sporen of herdenkingsmonumenten te bezoeken zijn. Zo is er de intrigerende Slag bij Houthalen op zondag 7 augustus in 1831. Die kaderde in de Tiendaagse Veldtocht van koning Willem I der Nederlanden om de Belgische opstand te onderdrukken. Limburg werd

zwaar getroffen door deze veldtocht en wanneer in 1839 de grenzen definitief getekend werden, verloor de provincie Venlo, Roermond en Sittard. Er zijn weinig monumenten die herinneren aan de Tiendaagse Veldtocht en de Slag bij Houthalen van 1831 was welbeschouwd een slag in het luchtledige, beslist door krachten buiten onze landsgrenzen. Van een massaal treffen is geen sprake geweest. Wat kan je er nog van terugvinden? Op de gemeentelijke begraafplaats in Houthalen vind je een gedenkkruis dat het Nederlandse leger plaatste voor vier gesneuvelde soldaten. In Zonhoven, in natuurgebied De Teut, lag in 1831 een observatie- en opleidingskamp van het Belgisch leger. De eenheden hier deden het Nederlandse leger tijdelijk terugtrekken. Hiervoor is een gedenksteen opgericht. En op het kerkhof van Kermt ligt het graf van Nicolas Blondeau, een kapitein die sneuvelde op 7 augustus 1831.

Veel bekender is de Slag bij Halen op 12 augustus 1914, een treffen tussen eenheden van het Duitse leger, op weg naar Frankrijk, en Belgische soldaten die zich niet zomaar gewonnen gaven. Deze 'Slag der Zilveren Helmen', een verwijzing naar de hoofdbescherming van de Duitse kurassiers, toonde aan dat de cavaleriecharge met de blanke sabel een tactiek uit het verleden was geworden. Op het slagveld in

Halen staan 44 helmen, een sterke toeristische attractie en een beklijvende herinnering aan de Eerste Wereldoorlog in Limburg.

In ieder hoofdstuk vind je een overzicht van wat er, naast de herinneringen aan de slagvelden, nog te zien is, met de GPS-coördinaten er bij en een verwijzing naar de dichtstbijzijnde fietsknooppunten. Een grote kaart geeft de volgorde aan van de twintig besproken sites. Ze liggen in elkaars buurt zodat je gemakkelijk van de ene plek naar de andere kan gaan. Een uitgebreide tijdlijn tot slot geeft een helder overzicht van de verschillende veldslagen. Voor wie de huidige stand van het historisch onderzoek wil kennen, is er een korte bibliografie.

De combinatie van geschiedenis, hedendaagse fotografie en plaatsbeschrijvingen levert een boeiend boek op waarmee je deze zomermaanden in Limburg op stap kan gaan.

—
PETER WOUTERS

U kan dit boek bestellen met bijgaand overschrijvingsformulier of door storting van € 29 op rekeningnummer BE67 4480 0073 6187 met vermelding 'Strijdtoneel'.

EXPO HUIB HOSTE

EN HET MODERNISME

2020
FENIKS
De groote
wederopbouw

**Van 30/5/2020
tot 15/11/2020**

OLV-kerk Zonnebeke
Roeselarestraat, 8980 Zonnebeke

Laat je rondleiden door bouwmeester Huib Hoste en ontdek zijn bijzondere verhaal en unieke creaties in de gratis tentoonstelling 'Huib Hoste en het modernisme'.

www.passchendaale.be

